

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ ТА РЕДАГУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету журналістики

(підпис)

В.В.Костюк

(ініціали та прізвище)

«_____» 2020

**ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА СТУДЕНТА**

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки
спеціальності

бакалавра

061 «Журналістика»

освітньо-професійна програма «Журналістика»

**«Редакторсько-видавнича діяльність і медіамоделювання
«Реклама і зв'язки з громадськістю»**

Укладач Горбенко І.Ф., к.філол.н., доц.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри видавничої справи та
редагування

Протокол № 1 від "28" серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Т.М.Плеханова
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету журналістики

Протокол № 1 від "28" серпня 2020 р.

Голова науково-методичної ради
факультету

(підпис)

Н.В.Романюк
(ініціали, прізвище)

2020 р

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 06 - «Журналістика та інформація»	Нормативна	
Розділів – 2	Спеціальність 061 – «Журналістика»	Цикл професійної підготовки	
Загальна кількість годин - 90	Освітньо-професійна програма «Журналістика» «Редакторсько-видавнича діяльність і медіамодельовання «Реклама і зв'язки з громадськістю»	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Лекційні	
		14	4
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Практичні	
		14	6
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		62 год.	80
Вид контролю: іспит			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – оволодіння знаннями про науковий стиль, науково-дослідну діяльність, практичне використання їх у професійній сфері журналістики і видавничої справи.

Завдання курсу:

- навчити використовувати знання про науковий стиль в процесі науково-дослідної роботи студентів;
- сформувати навички правильного читання, реферування наукових текстів;
- сприяти дотриманню основних вимог при написанні, оформленні, захисті курсових, творчих, дипломних робіт.

Студенти повинні знати:

- основні відомості про науковий стиль сучасної української мови;
- правила написання, оформлення науково-дослідних робіт;
- основні принципи підбору й аналізу наукової літератури;
- термінологічну лексику свого фаху.

Студенти повинні вміти:

- використовувати теоретичні знання у практичній науково-дослідній діяльності;
- правильно оформлювати курсові, творчі, дипломні роботи;

- застосовувати лексику своєї спеціальності.

У результаті вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень та інформаційна культура студента» студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетентностей):

- здатність опановувати знання й розуміти предметну сферу та професійну діяльність
- здатність до критики й самокритики
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
- здатність працювати в команді
- здатність до міжособистісної взаємодії
- здатність працювати автономно
- здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями.

Міждисциплінарні зв'язки: Курс «Основи наукових досліджень та інформаційна культура студента» пов'язаний із методологією наукових досліджень, вступом до спеціальності та іншими суміжними дисциплінами. Навички використання знань про науковий стиль в процесі науково-дослідної роботи студентів-журналістів є основою для вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень». Методологія, теоретичні та емпіричні методи дослідження, як невід'ємний чинник курсу «Основи наукових досліджень та інформаційна культура студента», пов'язує цей курс із «Вступом до спеціальності». Знання термінологічної лексики свого фаху, визначальних рис наукового стилю та його підстилів теоретично і практично закріплюються при вивченні дисциплін «Українська мова в професійному спілкуванні», «Стилістика».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологія наукових досліджень.

Тема 1. Основи наукознавства. Поняття, зміст, цілі, функції, класифікація, структура науки (теорія, гіпотеза, закон, судження, поняття, принцип, постулат). Підготовка наукових кадрів в Україні (структурні елементи: НАН України, відділення НАН України, НДС, наукові галузеві академії, відділення вузів).

Тема 2. Академічна доброчесність та її порушення. Поняття про академічну доброчесність. Основні прояви академічної нечесності. Поняття та види плагіату. Професійні кодекси як вияви основоположних моральних принципів.

Тема 3. Реферування наукових текстів. Різновиди читання, реферативне читання. Різновиди, функції рефератів, методи реферування.

Тема 4. Методологія наукових досліджень. Предмет та функції методології. Види методів у журналістикознавчих дослідженнях. Теоретичні методи (аналіз, синтез, аналогія, індукція, дедукція, моделювання, узагальнення, абстрагування). Емпіричні методи (спостереження, робота з документами, опитування).

Тема 5. Види наукових документів. Класифікація наукових документів. За способом фіксування (подання) інформації: (текстові), статистичні, іконографічні (кіно-фотодокументи, картини тощо), фонетичні (аудіовізуальні) (магнітофонні записи, грамплатівки, CD-записи і под.), технічні (графічні) (креслення, технічна творчість), електронні джерела (електронні книги, газети, журнали). Цільові документи і наявні матеріали. За ступенем персоніфікації: особисті і безособові документи. За формою представлення інформації: рукописні і друковані документи. За джерелом (характером) інформації документи первинні і вторинні документи.

Змістовий модуль 2. Принципи пошуку і оброблення наукової інформації.

Тема 6. Науково-дослідницька діяльність студентів вищих навчальних закладів. Поняття про науково-дослідницьку діяльність студентів. Обов'язкові форми науково-

дослідницької роботи: курсові, творчі проекти, дипломні роботи магістрів. Форми науково-дослідницької діяльності поза навчальним процесом: наукові семінари, конференції, симпозиуми; конкурси наукових робіт. Форми науково-дослідницької діяльності студентів факультету журналістики Запорізького національного університету..

Тема 7. Оброблення наукової інформації. Аналіз фактичного матеріалу. Робота з науковою літературою. Бібліографічний опис (види, основні правила оформлення). Види і правила оформлення цитат. Записи в зошитах, на картках, окремих аркушах. Ксерокопії і вирізки.

Тема 8. Типи і структура науково-дослідних робіт. Типи науково-дослідних робіт, вимоги до оформлення тексту наукової роботи, списку використаних джерел, рубрикація структурних одиниць тексту.

Тема 9. Етапи виконання науково-дослідних робіт. Консультація з науковим керівником. Опрацювання теоретичної джерельної бази. Підбір фактичного матеріалу. Написання чернетки наукової роботи. Виступ на захисті курсового, творчого проекту, дипломної роботи магістрів.

Тема 10. Жанри творів наукового стилю. Тези, видова характеристика, вимоги до написання. Анотація, різновиди, вимоги до оформлення. Стаття, вимоги до публікації. Наукова доповідь, структурні елементи, вимоги до складання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Методологія наукових досліджень										
Тема 1. Основи наукознавства.	12	2	4		6	8				8
Тема 2. Академічна доброчесність та її порушення	8		2		6	8				8
Тема 3. Реферування наукових текстів	8		2		6	8				8
Тема 4. Методи наукових досліджень	8	2			6	10	2			8
Тема 5. Види наукових документів	8	2			6	10	2			8
Разом за змістовим модулем 1	44	6	8		30	44	4			40
Змістовий модуль 2. Принципи пошуку і оброблення наукової інформації										
Тема 6. Науково-дослідницька діяльність студентів вищих навчальних закладів	10	2	2		6	10		2		8
Тема 7. Оброблення наукової інформації.	8	2			6	8				8

Тема 8. Типи і структура науково-дослідних робіт	8	2			6	8				8
Тема 9. Етапи виконання науково-дослідних робіт	10	2			8	8				8
Тема 10. Жанри творів наукового стилю.	10		4		6	12		4		8
Разом за змістовим модулем 2	46	8	6		32	46		6		40
Усього годин	90	14	14	32	64	90		10		80

5. Темі лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Основи наукознавства.	2	
2	Методи наукових досліджень	2	
3	Види наукових документів	2	
4	Науково-дослідницька діяльність студентів вищих навчальних закладів	2	2
5	Оброблення наукової інформації	2	2
6	Типи і структура науково-дослідних робіт	2	
7	Етапи виконання науково-дослідних робіт	2	
	Разом	14	4

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Основи наукознавства.	4	2
2	Академічна доброчесність та її порушення	2	
3	Реферування наукових текстів	2	
4	Науково-дослідницька діяльність студентів вищих навчальних закладів	2	
5	Жанри творів наукового стилю.	4	4
	Разом	14	6

7. Темі лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Основи наукознавства.	6	8
2	Академічна доброчесність та її порушення	6	8

3	Реферування наукових текстів	6	8
4	Методи наукових досліджень	6	8
5	Види наукових документів	6	8
6	Науково-дослідницька діяльність студентів вищих навчальних закладів	6	8
7	Оброблення наукової інформації	6	8
8	Типи і структура науково-дослідних робіт	6	8
9	Етапи виконання науково-дослідних робіт	8	8
10	Жанри творів наукового стилю.	6	8
	Разом	62	80

9. Індивідуальне практичне завдання

Підготовка до друку тез або наукової статті.

10. Види контролю і система накопичення балів

Студенти денної/заочної форми можуть отримати таку кількість балів:

38 балів – за підготовку до практичних занять та засвоєння теоретичної бази (тестові завдання за теоретичним матеріалом практичного заняття, ведення опорного конспекту, участь у дискусіях тощо);

24 бали – за написання підсумкових контрольних робіт з першої та другої теми відповідно.

20 балів – виконання індивідуальної роботи.

20 балів – екзамен (10 балів – з основи видавничої справи; 10 балів – з основ редагування).

Усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування.

За усну відповідь на занятті студент може отримати максимум **2** бали.

2 бали ставиться, якщо студент: ґрунтовно і повно викладає матеріал; виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно підібрані; викладає матеріал послідовно й правильно з точки зору норм сучасної літературної мови; відповідь відзначається багатством словникового запасу, точністю використання фактичного матеріалу. Загалом допускається один недолік у змісті і один мовленнєвий недолік;

– **1,5 бала** ставиться, якщо студент, висвітлюючи питання, дає відповідь, що задовольняє ті ж попередні вимоги, але допускає деякі помилки, які сам виправляє, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу й фактичному оформленні, а саме: зміст викладеного матеріалу в основному достовірний, але є деякі фактичні неточності; є незначні порушення у послідовності викладу думок; стиль відповіді відзначається достатньою виразністю. У цілому допускається не більше двох недоліків у змісті і не більше трьох мовленнєвих недоліків;

– **1 бал** ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень теми, але викладає матеріал не досить повно і допускає фактичні неточності і помилки у формуванні відповіді; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні. Загалом допускається: не більше чотирьох недоліків у змісті та п'яти мовленнєвих недоліків; не більше чотирьох граматичних помилок;

– **0,5 бала** ставиться, якщо студент не знає більшої частини вивченого матеріалу; допускає у формулюванні речень помилки, що спотворюють зміст відповіді; допускає багато фактичних неточностей; порушує послідовність викладу думок; має обмежений словниковий запас; часто трапляються випадки неправильного слововживання; не розуміє суті поставлених додаткових запитань

За доповнення та участь в обговоренні питань – максимум **1 бал**.

1 бал ставиться, якщо доповнення є ґрунтовним, послідовним; відповідь відзначається багатством словникового запасу;

0,5 бала ставиться, якщо доповнення є поверховим, не досить повним; наявні незначні порушення у послідовності викладу думки.

Письмовий поточний контроль у вигляді контрольних робіт оцінюється в **2 бали**. При виставленні балів за *поточний контроль* оцінці підлягають: рівень засвоєння теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з тем, включених до змістових модулів; самостійне опрацювання тем; виконання практичних завдань до планів занять.

Підсумковий контроль передбачає виконання індивідуального практичного завдання та складання усного заліку.

Індивідуальне практичне завдання студенти виконують самостійно під керівництвом викладача, окремо кожним студентом. Індивідуальне завдання подається у формі письмової доповіді. Дослідження перевіряється на повноту, ґрунтовність матеріалу, наявність цікавих прикладів.

Максимальна кількість балів за виконане завдання – 20 (обрати видавництво, проаналізувати засоби промоції за схемою).

Роботу студенти повинні здати до 20 грудня. За порушення термінів знімаються **5 балів**.

За залік студент може отримати **20 балів** за розкриття теоретичних питань із наведенням прикладів (**10 балів** – перше теоретичне питання; **10 балів** – друге теоретичне питання).

10 балів ставиться, якщо студент: ґрунтовно і повно викладає матеріал; виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно підібрані; викладає матеріал послідовно й правильно з точки зору норм сучасної літературної мови; відповідь відзначається багатством словникового запасу, точністю використання фактичного матеріалу. Загалом допускається один недолік у змісті і один мовленнєвий недолік;

7 балів ставиться, якщо студент, висвітлюючи питання, дає відповідь, що задовольняє ті ж попередні вимоги, але допускає деякі помилки, які сам виправляє, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу й фактичному оформленні, а саме: зміст викладеного матеріалу в основному достовірний, але є деякі фактичні неточності; є незначні порушення у послідовності викладу думок; стиль відповіді відзначається достатньою виразністю. У цілому допускається не більше двох недоліків у змісті і не більше трьох мовленнєвих недоліків;

5 балів ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень теми, але викладає матеріал не досить повно і допускає фактичні неточності і помилки у формуванні відповіді; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні. Загалом допускається: не більше чотирьох недоліків у змісті та п'яти мовленнєвих недоліків; не більше чотирьох граматичних помилок;

1 бал ставиться, якщо студент не знає більшої частини вивченого матеріалу; допускає у формулюванні речень помилки, що спотворюють зміст відповіді; допускає багато фактичних неточностей; порушує послідовність викладу думок; має обмежений словниковий запас; часто трапляються випадки неправильного слововживання; не розуміє суті поставлених додаткових запитань

	Вид контрольного заходу / кількість контрольних заходів / кількість балів	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Підготовка практичного завдання до плану заняття (усне опитування чи письмовий поточний контроль)	14	3	42
2	Контрольна робота за результатами	1	9	9

		вивчення матеріалу <i>Розділу 1</i>			
3		Контрольна робота за результатами вивчення матеріалу <i>Розділу 2</i>	1	9	9
5	Підсумковий контроль - залік	Індивідуальне практичне завдання	2	10	20
		Складання заліку		10	
		1 питання 2 питання	1	10	20
Усього					100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

11. Рекомендована література

Основна:

1. Білуха М. Методологія наукових досліджень. Київ, 2002. 480 с.
2. Михайлин І. Науково-дослідна робота студентів з журналістики. Харків, 2010.
3. Сидоренко В. Основи наукових досліджень. Київ, 2000. 92 с.
4. П'ятницька-Позднякова І. Основи наукових досліджень у вищій школі Київ, 2003. 116 с.
5. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. URL: <http://www.kneu.edu.ua>
6. Основи методології та організації наукових. URL: <http://shron.chtvvo.org.ua>
7. Марцин В.С. Основи наукових. URL: <http://imath.kiev.ua>
8. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень. URL: <http://mokin.com.ua>

Додаткова:

1. Авторське право для бібліотекарів: підручник / пер. з англ. О. Васильєва. Київ: ТОВ «ІММ «ФРАКСІМ», 2015. 196 с.
2. Етичний кодекс ученого України [проект]. Київ: Видавничий дім «Академперіодика» НАН України, 2009. 16 с.

3. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н.В. Стукало. Дніпропетровськ : ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. 44 с.

7. Що таке академічна доброчесність? URL: <http://aphd.ua/shcho-take-akademichna-dobrochesnist/>

8. Остапенко Н. Моделювання як метод навчання в лінгводидактиці вищої школи. *Стиль і текст*. Київ : КНУ ім. Т.Г.Шевченка, 2002. Вип. 3. С. 11-25.

Інформаційні ресурси:

1. Петренко В.С. Поняття та види плагіату. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Chac_2013_14_27.pdf
2. Рижко О. Поняття, види, класифікації плагіату. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/lnnbyivs_2016_8_12.pdf
3. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». URL: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_acgr.pdf
4. Що таке академічна доброчесність? URL: <http://aphd.ua/shcho-take-akademichna-dobrochesnist/>
5. Академічна доброчесність URL: <http://library.uipa.edu.ua/poslygy/naukovtsiam-fakhivtsiam/naukovtsiam/akademichna-dobrochesnist.html>
6. Академічна доброчесність URL: http://duan.edu.ua/uk/students_life/akademichna-dobrochesnist
7. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Київ, 2004. URL : <http://www.kneu.edu.ua>
8. Основи методології та організації наукових досліджень. URL: <http://shron.chtyvo.org.ua>
9. Класифікація рефератів. URL: http://www.big-lib.com/book/78_Naykova_obrobka_dokumentiv/7639_512_Klasifikaciya_referativ

Погоджено

Навчальний відділ

« 31 » серпня 2020

Лещинська О.В.

